

П.Панчанка

!

СПАРЫШЫ

Адгрымела ноччу навальніца,
Птуіцак пазванчэлі галасы, І
пяюць на сто ладоў сініцы —
Упіліся, пэўна, ад расы.

На ялінах росных зор мільярды,
Дурнап'яну гаркаваты пах. І арэхаў
наліўныя ядры Хрумстаюць так смачна
на зубах...

Ён а\$шастаў ценісты арэшнік, Змок увесь,
але знайшоў, знайшоў — 3 думкай пра яе,
зусім нягрэшнай,— Пару заповітных
спарышоў.

Хоць ніколі ў прымхі ён не верыў,
Проста для забавы ўзяў, а ўсё ж, Калі
стукнуў да яе у дзверы, Скаланула
радасная дрож.

У яе пакоі — вокны насцеж,
І сама, як раніца, была.
«На, вазьмі сабе спарыш на шчасце...»
Ціха засмяялася, ўзяла.

Узялі і тут жа раскусіла: «Дзякую,
браторчак, шчасце ёсць!» На вяселле
хлопца запрасіла: «Будзеш у мяне
найлепшы госць!»

Не, не быў ён госцем на вяселлі. Па
начных дарогах, без дарог Ён хадзіў ля
пожняў і аселіц, Боль хацеў развець і
не мог.

А праз год яна яго спаткала Выпадкова. Ці
то ён яе... Ля вачэй — маршчынкі... Шчасця
мала: Муж — гультай, бадзяецца ды п'е.

Прызнавацца сорамна і горка. «Як тады
аслепнуць я магла? — Сумным жартам
скончыла гаворку: Шкода, што спарыш
не зберагла».

Вось і ўся гісторыя... А можа

Гэта толькі першая з дарог?
Нездарма яе так устрывожыў
Ціхі сказ хлапца: «А я збярог».

1954

П.Панчанка

РОДНАЯ МОВА

Кажуць, мова мая аджывае Век
свой ціхі: ёй знікнуць пара. Для
мяне ж яна вечна жывая, Як
раса, як сляза, як зара.

Гэта ластавак шчабятанне, Звон
світальны палескіх крыніц, Сінь
чабору, і барвы зарніц, І буслінае
клекатанне.

Калі ж хто загадае: «Не трэба!» —
Адрачэцца ад мовы народ,—
Папрашу я і сонца, і неба: Мне не
трэба ні славы, ні хлеба, Асудзіце на
безліч нягод.

Толькі месяцаў назвы пакіньце,
Назвы родныя роднай зямлі, Пра
якія з маленства ў блакіце Бор
шуміць і пяюць жураўлі:

Студзень — з казкамі снежных аблокаў,
Люты — шчодры на сіні мароз, Сакавік
— з сакатаннем і сокам Непаўторных
вясновых бяроз,
і Красавік — час маланак і
ліўняў,
Травень — з першым каханнем, сяўбой,
Чэрвень — з ягаднаю зарой,
Ліпень — з мёдам,
З пш^ніцаю — жнівень,

Спелы яблычны верасень, Светлы
кастрычнік У пра|зрыстасці чыстай,
крынічнай, Лістапад — залаты лістапад,
Снежвнь — першы густы снегапад...

Ці плачу я, ці пяю, Ці
размаўляю з матуляю —
Песню сваю, мову сваю Я да
грудзей прытульваю.

П. Панчанка

* * *

Толькі ліоцем рабін шалахні І
пакліч па імені — Для мяне
аднаго агні Загарацца над
Ільменем.

Я на захаД пачну пазіраць, За
сцюдзёныя воды Ільменя, І
вандруючая зара Загарне ў
сваю плынь мяне.

А куды занясе і шпурне — Я
зары даверуся. Можа, знойдуць
людзі мяне На палескім верасе.

Упаду на дол нежывым, — Усё
роўна і мёртвы я Буду слухаць
гул баравы, Скрып галля пад
вавёркамі.

А жывым даплыву, жывым,
Непараненым, непашкоджаным, —
Па шляхах пайду баравых, Па
лугах някошаных.

Да цябе, да знаёмых рабін, Дабягу і
скажу няголасна: «Я пачуў, я
прыйшоў, бо любіў. Быць табе
сярпом, а мне коласам».

1943

П.Панчанка

КРЫК СОЙКІ

Рыжаватая, чарнапёрая, А на крылах
— блакіт для красы... Кожным летам
ад тлуму і змory я Уцякаю ў твае
лясы.

Ды заўсёды такі насцярожаны
Крык твой, сойка.
Птушыны гнеў.
Можа, мне тут хадзіць няможна?
Не крану я ні гнёздаў, ні дрэў.

Ты ахоўвай, што ахоўваеш.
Хто спакою табе не дае? І
яловыя, і альховыя, І
дубовыя — ўсе твае.

Што ж ты крыкам мяне сустракаеш?
Мы маглі б падружыцца, бадай. Ці то
ворагаў многа маеш? Ці то мне
пагражае бяда?

1975

